

MATEMATIKA „C”
7. évfolyam

6. modul
KARÁCSONY ELŐTT

Készítette: Kovács Károlyné

MODULLEÍRÁS

A modul célja	Tréfás nyelvi játékokkal ötletesség, kreativitás, nyelvi fejlettség, elemző képesség fejlesztése
Időkeret	1 foglalkozás
Ajánlott korosztály	13 évesek (7. osztály)
Modulkapcsolódási pontok	Tágabb környezetben: nyelvtan Szűkebb környezetben: bármelyik modul foglalkozásai közé beilleszthető
A képességfejlesztés fókuszai	Elemzés rendszerzés érvelés problémamegoldás

AJÁNLÁS

Közvetlenül karácsony előtti utolsó foglalkozáson feldolgozandó modul. Bármelyik másik modul anyagába közbeiktatható. Ünnepe előtt, az ajándékkészítés lázában itt is mód nyílik díszítő elem elkészítésére, sajátos módon, szerkesztéssel karácsonyfa stilizált képének megalkotására. Az együttlét örömét növelhetik az olyan vidám nyelvi játékok, melyek a tanulók humorérzékét fejlesztik, és találékonyságot is, meg együttműködést is igényelnek.

MODULVÁZLAT

	Lépések, tevékenységek	Kiemelt készségek, képességek	Eszközök, melléletek
I. Nem komoly			
	Ráhangolódás Munkaforma: egyéni		Különböző árnyalatú, zöld színű papírok, esetleg fényes ezüst vagy arany színű papírok, olló, körző, vonalzó, papírragasztó
1.	Játék Munkaforma: csoportban, a könyvekkel folytatott munka egyéni	Nyelvi fejlettség, eredetiség, kreativitás	1. feladatlap 2. feladatlap Könyvek (regények) 4. feladatlap

I. NEM KOMOLY

1. Foglalkozás – Ráhangelődés/1.

Így, közvetlen karácsony előtt mi is ünnepeljünk! Bizonyára szívesen küldenétek olyan üdvözlőlapot, amelyet saját alkotásotok díszít. A szépen becsomagolt ajándék is egyedibb, ha saját készítésű kísérőlappal díszítitek. Lássuk, hogyan készítheti el egy „matematikus” a karácsonyfa képét!

Szerkesszetek a zöld színű lap hátsó oldalára egy szabályos háromszöget! A háromszög oldalhossza attól függ, hogy mekkora karácsonyfát akarunk készíteni. Most legyen 2 cm a háromszög oldalhossza.

Nagyítsátok az egyik csúcsból a háromszög oldalait másfélszeresre! A kapott háromszöget másoljátok át a lap egy másik részére. (Az újabb és újabb háromszögeket ki fogjuk vágni, tehát részben se fedjék egymást.)

Ezután az eredeti háromszög oldalait ismét, ugyanabból a csúcsból nagyítsátok kétszeresére, másoljátok újabb helyre, majd ismét nagyítás következik (két és fél szeresre), újabb átmásolás, s végül az eredeti háromszög oldalait háromszorosra nagyítsátok, másoljátok át ezt is. Az így kapott 5 háromszöget vágd ki. Helyezd a háromszögeket egymás alá úgy, hogy a kisebb háromszög a következő méretű háromszög magasságának a felét takarja le. Ragasszuk össze papírragasztóval, s máris kész a fa. Kedvetek szerint díszíthetitek színes körlapokkal, csillagokkal.

1. Foglalkozás – Ráhangelődés/2.

A gyerekek az Escher képek kapcsán végrehajtottak nagyítást, célszerű emlékeztetni rá őket. A tanár is bekapcsolódhat a munkába, ő is készítsen karácsonyfát.

Buzdítsa a tanulókat, hogy az osztály klubbéltánjára (nagyobb méretben) is szép díszítő elem lenne, készítsenek együtt egy „nagy” fát.

1. JÁTÉKOK

(Javasolt idő: 30 perc; Eszközök: 1. feladatlap, 2. feladatlap, könyvek (regények), 4. feladatlap; Munkaforma: 4–5 fős csoportokban, a könyvekhez fűződő feladatokat egyénileg)

1. Foglalkozás – 1. lépés/1.

Most pedig játsszunk komolyan! Alakítsatok ki 4-5 fős csapatokat! Minden csoport kap feladatot, de most olyanokat, amelyeket én kezdek el, s ti folytatjátok.

Nézzük, ki hogyan beszél?

Lásd. melléklet.

Kiemelt készségek, képességek

Nyelvi fejlettség, eredetiség

1. Foglalkozás – 1. lépés/2.

A tanár egyesével felolvassa a kérdésre a megadott válaszokat, majd ezután kezdenek a feladatlapon dolgozni. A feladatlapon rajta vannak a tanár által felolvasott példák is, és újabbak is, melyeket a csoportoknak kell kitalálni. Kb. 10 perc munkaidő után összehasonlítják az egyes csoport által írottakat például úgy, hogy a tanár egyesével felolvassa az egyes foglalkozásokat, s a csoportok, ha írtak, megadják az általuk írt választ.

1. Foglalkozás – 1. lépés/3.

Most jön a dínomdánom. Megadok szavakat, mondatokat. Gyártsatok új szavakat úgy, hogy a mássalhangzókat a helyükön hagyjátok, de a magánhangzókat megváltoztatjátok.

Például: pár – por (per, pír) vagy A pár ázik - iparűzők

Kiemelt készségek, képességek

Nyelvi fejlettség, eredetiség

1. Foglalkozás – 1. lépés/4.

Most is megadott ideig dolgozhatnak a gyerekek (valószínűleg elég 10 percnél kevesebb idő, ez könnyebb feladat, mint az előző), és az összehasonlítás történhet az előbbihez hasonló módon. A tanár, ha jónak látja, adja meg a mellékletben megadott válaszokat is.

1. Foglalkozás – 1. lépés/5.

Ismeritek az eszperente nyelvet? Mielőtt ezt megbeszelnénk, mindenki vegyen elő valamilyen könyvet, lehetőleg olyat, amelyben nincs sok képlet, vagy kép, s nyissátok fel véletlenszerűen! Keressétek ki a kinyitott oldalon az első bekezdést, s számoljátok le az első húsz magánhangzót, s írjátok fel, hogy e húszban hányszor fordult elő az e betű! Ismételjétek meg a kísérletet néhányszor!

Összesítsünk!

1. Foglalkozás – 1. lépés/6.

A magyar nyelvben elég nagy gyakorisággal fordul elő az e hang., a viszonylag kevés kísérlet is talán érzékelteti ezt. Célszerű bevinni a foglalkozásra néhány irodalmi művet.

Az összesítés felgyorsítható, ha két tanuló írja a táblára a kísérleteknek illetve, az e betű előfordulásának számát.

1. Foglalkozás – 1. lépés/7.

Most már érthetőbb lesz, hogy miért lehet eszperente nyelven beszélni. Fogalmakat, tárgyakat olyan szavakkal kell kifejezni, amelyekben egyetlen magánhangzót kell és lehet használni, jelen esetben az e magánhangzót. A feladatlapon láttok néhány példát. A megadott szavakat próbáljátok eszperente nyelven megadni!

Kiemelt készségek, képességek

Nyelvi fejlettség, eredetiség, kreativitás

MELLÉKLET A TANÁR SZÁMÁRA

I. NEM KOMOLY

1. feladatlap: KI HOGYAN BESZÉL?

Íme „néhány” példa:

Andersen: Mesésen.

Bakter: Vigyáz a szavakra.

Birkózó: Félvállról.

Bukott diák: Ismétlésbe bocsátkozva.
kat.

Búvár: Mély értelemmel.

Céllövő: Célzattal.

Erdész: Zöldeket beszél.

Érettségiző diák: Éretlenül.

Fogorvos: Idegesen.

Gyógyszerész: Apatikusan.

Hegedűs: Hangfogóval.

Hókaparó: Hébe-hóba.

Hordár: Választ várva.

Időjós: Vészjóslóan.

Köszörűs: Bizonyos éllel.

Küldönc: Jelentősen.

Kocsis: Magas bakról.

Kocsmáros: Hosszú lére eresztve.

Muzsikus: Hangsúllyal.

Nyomdász: Megnyomja a szava-

Rab: Zárkózottan.

Remete: Magában.

Repülős tiszt: Szárnyalóan.

Részeg: Tétován.

Rovarász: Összebeszél tücsköt-bogarat.

Súlylökő: Dobálódzik a szavakkal.

Szakács: Velősen.

Szoprán: Fennhangon.

Tűzoltó: Tűzzel.

Ügyvéd: Üggyel-bajjal.

Varrónő: Egymásba ölti a szavakat.

Vegyész: Maró gúnnyal.

.....megadása:

Az 1. feladatlap kérdéseinek egy lehetséges megadása:

Borbély: Habozva

Ebtenyésztő: Kutya-futtában

Fagylaltos: Hidegen.

Kertész: Kertelve.

Mosónő: Kezeit mosva.

Tolvaj: Lopva.

Üveges: Átlátszóan.

Vadász: Vadakat mond.

2. feladatlap

Úgy kell új szavakat, mondatokat alkotni a magánhangzók megváltoztatásával, hogy a mássalhangzók a helyükön maradjanak.

Például: A pár ázik. – Iparúzók.

Ha több megoldást is találtok, valamennyit írjátok le!

Bíró. –

Kántor. –

Fejtorna. –

Süt a nap. –

Fájó dalom. –

Malátasör édes. –

Hú szíveket remélek. –

A 2. feladatlap feladatainak egy lehetséges megoldása:

Bíró. – báró, bura

Kántor. – kontár, kantár

Fejtorna. – Fáj túrni

Süt a nap. – Suta nép

Fájó dalom. - Fejedelem

Malátasör édes. – Mulatós úr adós

Hú szíveket remélek. – Ha szavakat rímelek

4. feladatlap

„Néhány” példa:

Boci-boci tarka, se füle, se farka: Tehenek gyermeke, tehenek gyermeke fekete pettyes. Se szerve, mellyel zengzeteket fejbe bevehet, se szerve, mellyel legyeket elhesseget.

Éléskamra: Egerek kedvenc helye.

Ikrek: Ketten lettek egyszerre.

Kerekes kút: Vedret eresztenek bele, s vele levét mernek.

Pénz: Keresve keresed, de keveset lelsz.

Rádió: Szerkezet, melyen lesed, lesz-e zene. Ehelyett nyekereg.

Tehén: Megfejve tejet nyersz.

Ügyvéd: Pert vezet, nyer, esetleg vesz.

Zsebtolvaj: Zsebekben tesz szert keresetre.

A 4. feladatlap feladatainak egy lehetséges megoldása:

Családfő: Kenyeret keres, gyermekeket nevel.

Csokoládé: Gyerekek kedvenc fekete eledele.

Ébresztőóra: Szerkezet, mely reggel csengetve felkel.

Gyorsírás: Jelek szellemes rendszere, mellyel sebesen jegyezhetesz.

Káposzta: Kecse kedvenc leveles eledele.

Láz: Beteg test melege.

Lift: Emeletre ezen egyenesen mehatsz fel.

Macska: Egerek veszedelme.

Orvosság: Kellemetlen szer, melyet beteg vesz be.

Pletykázó: Nyelve megered, rengeteg helytelent fecseg.